

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:

IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K. VÁSÁRHELYT.

Hirdetések díjszabály szerint. Nyitlár sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Társadalmunk.

Nézzük meg az 50-es, 60-as évek társadalmát, azt a naiv, rajongó, önfeláldozásra kész, eszményi törekvő társadalmat. Azoknak, a kik abban a korban kezdtek élni, még eszükben van az 50-es, 60-as embere, a kit megnevesített a nemzeti eszméhez való igaz mély ragaszkodás; a ki előtt szent volt minden, a mi magyar; a ki hűséges pártolója volt a nemzeti irodalomnak, tévkeny részese minden nemzeti mozgalomnak. A mai józan, kiábrándult nemzedék ezt már el se hiszi.

Jött a kiegyezés. A nemzet magához tért dermedéséből. Pezsgőbb lüktetés indult meg mindenfelé. Már nem kellett virrasztani a lethargiába merült nemzetet. Ki-ki hozzá láthatott a saját ügyeihez. Eleven életkedv szállotta meg az egész társadalmat! Valami lázas sietés, még a mulatásban is. Ahhoz jött a külföldi tőke nagymértékű betódulása, a mi csak fokozta a vállalkozási kedvet. Optimista volt akkor mindenki. Hogy a földbirtok felszabadult, könnyű volt pénzt szerezni. Mindenki örült az életnek és élvezte vagyonát, a mely, mintha csak most vált volna igazán tulajdonává. A következő évekkel nem gondolt senki. Csak élt máról-holnapra és élvezte a luxust, a mit a föllendült kereskedelem mindenkire nézve hozzáférhetővé tett és költséget számolatlan. A magyar társadalom luxusságai pár év alatt európai színvonalra emelkedtek. Csak a számítás, csak a jövedelem fokozása, csak a komoly munka nem jutott eszébe senkinek. S ily szellemben nevelték a leányokat is: kifejlesztettek bennük minden testi-lelki báj; csak éppen egy kis praktikus érzéket felejtettek el beléjük oltani; csak épp dolgozni, a munkát megbe-

csülni nem tanították meg őket. Ekkor ütött be a krach. Nem lehet azt elmondani, milyen volt az ébredés a magyar középosztályra. Hiszen talán az lett volna a vége okatlan költsékezésének krach nélkül is; de így, váratlanul, ijesztőbb volt. Hiszen emlékezünk még, hogy ment tönkre egyik család a másik után. Rettenetes kiábrándulás volt az az uriosztályra, a mely vagyonával együtt elvesztette prestige-ét is. De megérezte azt az egész társadalom. Hogy ne! mikor egy egész társadalmi réteg egyszerre omlik össze s épp az az elem, a mely erősen kifejezett nemzeti érzésénél fogva legerősebb támasza volt a magyar államnevelésnek.

— Borzasztó volt akkor az ébredés a középosztályra. Azon a naiv, áldozatkész uri népen, egyszerre józanság vett erőt. És elkezdődött az önérdék kultusza. Elkezdődött a hivatalvadászat. Akkor volt az, mikor nem embert kerestek a hivatalra, de hivatalt az embernek. A nexus és a protekció a közérdekkel soha oly rut játékot nem üzött. S a közérzés is megromlott és kezdte természetesen találni ezt az állapotot és sivár önzés vett erőt a lelkeken, meztelen cinizmus harapódzott el a közéletben. — Akkor kezdtek fel feltűnedezni a sikkasztások. A kényelmet, a költsékezést nálunk akkor már igen megszokták s a hivatalt nem kötelességnek, hanem pusztá megélhetési forrásnak tekintve, egy sajátos lélektani processzus után, eltompult a lelkiismeretük s ha a magukéból nem telt, nem átalítottak a rájuk bízott köztárgyhoz nyulni s végső menedéknek maradt a revolver.

A ki azokat az eseteket figyelemmel kísérte, tudhatja jól, hogy maga az illető csak kivételes esetben volt kártyás vagy költsékező, többnyire családjának lettek áldozatai. Nyílt ház, sok vendégeskedés, nagy szabó kontók, drága cselédség, ezek idézték elő előbb a sikkasztást, majd az öngyilkosságot. Hány jelenetet tudok, mikor az erkölcsi tönk előtt álló férj kétségbeesetten engedett szemrehányásokat tevő, követelő nejének és könyezve adta ki zsebéből azt a pénzt, a mi már nem volt az övé.

S miközben a régi középosztálynak így veszett el lába alól a föld, a közben kezdtek a társadalomnak addig számba sem vett elemei felszínre vergődni. Kit a tudománya emelt, kit a vagyona, kit szorgalom, kit pusztá élelmesség; s a mi ily társadalmi átalakuláskor természetes, becsempésződött sok selejtes existenzia is a többi közé. De lassankint mind több-több lett köztük a szellemi munkás, mind jobban-jobban emelkedett az iparos, a kereskedő-elem; s végre a hajdani uri osztály is ráadta fejét a komoly munkára, úgy, hogy mai társadalmunk

már nem a vagyonra van alapítva, hanem a munkára; és elemeit tekintve, demokratikus is már. Csakhogy a közös műveltség még nem hatotta át minden réteget; az erkölcsi kö tudat még nem fejlődött ki eléggé benne; még nincs elég erő, még nincs elég önérdék ebben a társadalomban; még igen sok mindent megtűr, még igen sok mindent elnéz; még igen sok mindentől fél, még igen sok minden előtt meghunyászkodik.

A sepsiszentgyörgyi küldöttség Kossuthnál.

A „Székely Nemzet”-ből vesszük át a következő érdekes tudósítást:

Március 22-én reggel 7 órakor érkezett meg velünk a Lloyd-társaság gőzöse Velenczébe. Fehér fátolszerű köd borongott a Lido szigetsorport fölött, mely hajónktól jobbra lenyult; a Sz. Márk templom tornya akkor bontakozott ki a fátolszerű ködből. Az udvarias olasz vámőrök gyorsan végezték pakkjaink között a vizsgálatot, a mi jó is volt, mert éles bóra csípte arcunkat. A gondolatokba beszállva, nyíltabban evezünk a dozsé-paloták felől az öbölbe torkoló keskeny csatornák egyikébe, azon át a grand canalba, azt is átmetszve, a másik szűk csatornán át az újból utunkba hajló grand canalba, melynek partján van a vasúti indóház. A jegyeket megváltva, 3 órakor a vonat elrobogott velünk, érintve a Garda-tó felső panorámáját, végig azon sík földön, mely falvak és városokkal tarkított kert gyanánt terült el szemünk előtt. Este 7-8 óra között érkezünk Turinba, hol a Fedor-szálló bérlője várt reánk Kossuth Lajos titkára, Aulich urnak levelével, melyben arról értesít, hogy másnap, március 23-án d. e. 11 órakor fogadja Kossuth Lajos a küldöttséget és a kormányzó ur nevében szívesen meghívott villásreggelire, mely a fogadás után lesz.

Még azon este felkeresett a szállóban dr. Basso, Kossuth háziorvosa, ha vajon valamelyikünk az uti fáradalmaitól nem igényli-e szolgáltatást? De megértvén, hogy mindnyájan egészségesen érkezünk s hogy a küldöttség tagjai között egy orvos is van, azonnal távozott, kit aztán nem is láttunk, mert a villásreggeliről való elmaradását betegségével mentette ki Ruttkayné öngyáságához intézett levelében.

A kitűzött időben pontosan megjelent küldöttségünk városi főjegyzőnk, ifj. Gödri Ferenc vezetésével Kossuthnál. Az előszobában Kossuth titkára Aulich ur fogadott s a mint fővegeinket és felsőinket leraktuk, s azonnal kettfelé nyílt a nagy szárnyas ajtó és beléptünk Kossuth dolgozó szobájába, hol Ruttkayné, Kossuth Teréz öngyásága, szelíd, jószágos arca, könyben borongó tekintetével találkozottunk, ki e szavakkal fogadott: „Isten hozta a jó székelyeket! Foglaljanak helyet, míg testvérem jön, azonnal meg fog jelenni önök előtt.

Alig hogy helyet foglaltunk, néma csendben, illetett lélekkel, lázasan dobogó szívvel, egy percre sem véve le tekintetünket az ajtóról, mely Kossuth hálószobájából nyílt hozzánk. Az ajtó lassan föltárult, s mi abban a pillanatban, mintha egy láthatatlan erő mozdított volna meg, ülőhelyünkről fölkelve állva fogadtuk a felénk közelgő aggastyánt. Jött, lassu lépésekkel Kossuth Lajos; két kezét üdvözlésre felénk tárva, szelíd tekintetét körbe hordozva, megállt szótlanul ifj. Gödri Ferenc előtt, ki a diszoklevelet kezében tartotta.

Egy pár percreg néma, halálos csend volt, csak szívünk lázas dobogását halottuk. Ekkor megszólalt a küldöttség vezetője: ifj. Gödri Fe-

rencz és ez alkalomhoz igen találó, rövid, de magvas beszédben üdvözölve Kossuthot, Sepsiszentgyörgy város nevében a diszoklevelet átnyújtotta. A küldöttség legifjabb tagját hallván megszólalni a nagy hazafi, le nem vette élesen megfigyelő, szelíd tekintetét az ifjúról míg annak beszéde tartott; míg az összes küldöttségi tagok harsány éljen zése az ajkakon el nem hangzott. Akkor átvette diszpolgári oklevelet, és fölnyitván azt, bánatos mosollyal és szemeiben megjelent egy pár könnyel olvasva át, letette íróasztalára; tekintetét körben hordozva, a küldöttség tagjain, kik a zokogásig megindultak várak ajkairól az első szó ellebbenését, megszólalt körülbelül — oh! hogy nem tudom szóról szóra idézni! — következőkben válaszolt Gödri beszédére:

„Hálás köszönettel veszem Sepsiszentgyörgy város által diszpolgárává történt megválasztásom oklevelét; mindig szeretettel viseltem a derék, a hős székelyek iránt a múltban, élénk érdeklődéssel viseltem irántuk ma is, de ki kell jelentenem önök előtt, hogy azokhoz az érdemekhez, melyeket az önök lelkes ifjú szónoka ékes beszédében nekem tulajdonítva felsorolt és engemet nagy embernek nevezett, nincs jogom hozzá, hogy azokat magamnak tulajdonítsam. Miért? mert én, aki a történelmet régen olvasom és szenvedélyvel tanulmányoztam, azt a nagy igazságot vontam el az embert tanító nagy mestertől: hogy nagy ember nincsen és nem volt a globuson soha! Nagy eszmék, melyek örök igazságot hordanak méhükben, szülnék nagy eseményeket, az események irányításához az erkölcsi világlend örök törvényei szerint pusztán csak a székely adja az embert, hogy az eszme szolgálatában végezze kötelességét; ama nagy napjaiban hazámnak, mikor engemet honfiktársaim bizalma, a nemzet akarata, a nagy események irányításához vezérszerepre küldött: csak pusztán a kötelességet végeztem, a mit minden hazáját őszintén szerető honfinak teljesíteni kötelessége volt; s ha nem vagyok, amaz örök törvények szerint, a nagy események más küldönek helyemre, bizonynyal hiszem, bizonynyal tudom; mert hiszen mit akart a nemzet? Mit akartunk mi, kik vezérszerepet vittünk? Semmi egyebet, mint az ország törvényhozó faktorai által megalkotott, a király által szentesített törvényeket végrehajtani.

Igen — ezt, és semmi egyebet; de mikor erőszakosan megragadták munkára vetett kezeinket; mikor ajkunkon a szabad szót, lelkiismeretünkben a hit és meggyőződés erejét, a törvény előtti jogegyenlőségünket, a nemzet szabadságát és függetlenségét az erőszak minden hatalmával elfojtani akarták; mikor a nemzetiségeket ránk uszították és polgárháború kitörését vad szívtelenséggel ránk uszították: tenni kellett azt, mit a nemzet tett; vagy, vagy; vagy meghalni dicső önvédelemben, vagy győzelemre vinni a szabadság zászlóját! Ez a szent hazafiai kötelesség lenyúlt a parasztember náddal fedett kunyhójába, fölért a nemzet fiainak fényes palotájába, s ki ki végezte kötelességét, a kötelesség végezése pedig nem érdem, hanem csak pusztán az, a mi kötelesség. Az eszme volt nagy, melyet szolgáltunk, melyért ezernyi ezren ontották vérüket, vagy lettek földönfutó koldusok. Ebben a nagy eszmében élek ma is, és a ki önök előtt áll ama nagy napokból, az ma csak egy tehetetlen öreg ember, a hajdaninak csak dűledező romja, ki többé nem tehet hazájáért, nem az önök vérel áztatott szentelt földjén lakó derék és hős székelyekért semmit; csak teng, csak emlékeinek él, és hála az önök küldönek, kiket arról a földről hallok megszólalni, hol Gidófalva és Sepsiszentgyörgy közötti Szépmezőn Gyertyáni ezredes vezérlete alatt, a derék székely hős huszárok az utolsó emberig meghaltak hazájukért, mint egykor Thermopylae hősei! Magyarország Thermopylae az önök vérel ontott földje! Szeressék, védjék azt a földet s vigyék meg az összes székelyeknek szíves üdvözlését, kitüntetésük, rám való emlékezésükért az én halálomat!

Csak halvány másolata ez annak a felséges beszédnek, mivel a Szent öreg minket köszöntött. És mi a zokogástól feldokolva ragadtuk meg a felénk kinyújtott kezét és azokat a csókokat, melyeket feleségeink, gyermekeink ajkáról a hosszú utra magunkkal vittünk, kivétel nélkül leraktuk a drága kezekre, melyek a 93-dik évben is munkálnak érettünk.

Aztán elkezdődött a fesztelen társalgás. Nagy érdeklődéssel tudakozódva a székely nép állapotáról, kulturális viszonyairól, ipar, kereskedelme és mindenről, a mi ránk vonatkozón az ő hazafias lelkének örömet szerezhetett.

Ekkor a küldöttség engedelmét kért Kossuth-tól, hogy nővére lakosztályába is átmehessen, ki aulick titkárral bár jelen volt a fogadáson, pilanatra el ávozott.

Ruttkayné Ráday Pál ref. le kész üdvözölte; kinek a magas műveltségű nő igen szép beszédben válaszolt, kifejezést adva: mi nagy örömet szereztek a székelyek Kossuthnak azzal, hogy rá emlékeztek; hogy milyen boldoggá tették az ő szívét is, kit a honvágy majd megemész.

A mint itt helyet foglaltunk, egyszerre csak nyílik az ajtó, és azon Kossuth lépett be hozzánk, e szavakat intézve nővérehez: „ugy látom, hogy valaki a reggeli felől másképp intézkedett” és jó-ságos arczán szelid mosollyal közeledett nővére felé, ki védekezve mondá: „drága Lajosom, hát mikor tettem én valaha a Te akaratod ellen?” Ekkor nyílt az ajtó és az inas jelentette, hogy a reggeli az asztalon vár. Pont 12 óra volt, midőn Kelemen Lajos ügyvéd és tisztí ügyész barátunk karján Ruttkaynéval az étterembe indult, s Kossuth mindnyájunkat maga előtt bocsátva, asztalhoz ültünk.

Mint jó házi gazda az asztal végén foglalt helyet; természetesen, hogy a magyar ember pohárköszöntő, áldomás nélkül nem ilhet asztalnál; már a második fogásnál, Várkonyi Endre tanár emelt poharat Kossuthra; mit az Öreg ur azzal viszonzott: „nekem kell vala az első poharat szerény asztalomnál önökre köszönteni; de ha már megelőzött a tanár ur, hadd menjen tovább; isten áldja meg önöket, legyenek üdvözölve általam.”

A második pohárköszöntőt Ráday Pál ref. lelkész mondotta: Ruttkaynéra; a harmadik pohárköszöntőben Kelemen Lajos szöveget Kossuthhoz, méltányolva nagyhatású lelkes pohárköszöntőjében Kossuthnak halhatatlan érdemeit; a negyedik és utolsó pohárköszöntőt Kossuth fiaira, ismét Ráday Pál mondotta.

A fekete kávé a billiárd szobában költötte el a társaság. Itt aztán nyilatkozott Kossuth lelkes elevevességgel. Arca kiderült, szakgatott előadása, melylyel a küldöttséget fogadta, szép csengő bariton hangján, folyékonyan lett ragyogó nagy kék szemeiben szokatlan tűz égett és beszélt a forradalomról, annak nagy eseményeiről; Széchenyiről, Deákról, Klapkáról. Széchenyiről és Deákról végtelen szeretettel és tisztelettel emlékezett, kikkel „egy volt a gondolatom, szívem minden dobbanása az ő szívök dobbanásaival!” Aztán elborult arca, midőn odáig ért Széchenyiről való előadásában, hogy Széchenyi orvosa, a töle csak azelőtt pár perccel távoztiról ezt jelenté: „Kormányzó ur! Rossz hírrel jövök.” — „Mi az?” — kérde tőle Kossuth. — „Széchenyi megörlült.” „Az lehetetlen! Csak talán heves indulatomra van, a mi nála mostanában gyakori volt!” „Nem kormányzó ur! Fájdalom, nem!” — felelt az orvos.

Deákról pedig azt mondá: „Deák nagy szellemű ember, csak kissé nehézkes volt; mondhatom önöknek, hogy ha Deák 60 kilóval kevesebb testsúllyal bir abban az időben: ő meggyöl, én és mindnyájam, mi meggyölünk utána.”

Aztán szólt Klapkáról; midőn oda ért, hogy Komárom körül volt zárva és külső dolgokról neki biztos tudósítást kellett bejuttasson. Egy szép kis történetet beszélt el.

„Nem kaptam más embert, kitől üzenetemet Klapkához bejuttassam, egy egyszerű zsidó férfi vállalkozott rá. Ez a férfi a mocsarakban fetrengve, gázolva bevitte Klapkához az én tudósítástomat és hozott onnan a lehető leghebbebb feleletet hozzám s midőn én állásomhoz mérten a férfit meg akartam jutalmazni, még csak annyit sem fogadott el, a mennyi elő pénz a saját élelmészére költött, meg Komáromban mulatott, azt felelte nekem: „csak kötelességet teljesítettem hazámért.” Ime urak a nagy eszmének hatása azon időben. Jellemző e férfi karaktere a faj jóra való sága és hazaszeretete. Jól tette, hogy Magyarország fiainak jogával megajándékozta, jól teszi most, hogy lelkiismeretiszabadságát is törvények által biztosítani akarja.”

Itt aztán rátért a polgári házasságra. Nagy elismeréssel szólt Wekerle miniszter tehetségéről, kitől a nemzet csak jót remélhet; — ugymond Kossuth — hívják azt a férfit Magyarországon Wekerlénak, vagy Pityi Palkónak, ki a kötelező polgári házasságot keresztülvinni és országos törvények által biztosítani vállalkozik: azt Magyarország minden fiának támogatni kell! Sajnos — mondá tovább — hogy a magyar parlament férfiai ebben a kérdésben nem értenek egyet, hanem pártszempontok által engedik vezéreltetni magukat! Oly nagy eszme, mint a mi a kötelező polgári házasságban van, kell, hogy a személyes érdekek hangját elnémítsa s mint egy ember álljon talpra mellette a parlament, a nemzet.”

— És ha e kérdés, hozzájárulván külső politikai bonyodalomnak is, forradalomra vezetne? — kérde a küldöttség egyik tagja.

— „A forradalom utolsó, kényszereszköz csak. Azt minden erőből elfojtani, visszatartani kell — mondá, lesütött fejjel nézve maga elé — de ha az eszmét győzelemre vinni másképp nem lehet — és itt alakja kiegyenesedett, szemei villogtak, arca lángban égett — akkor meg kell csinálni

forradalommal; vétkeznék a nemzet, vétkeznék minden fia, ha a nemzet létérdekének fundamentális fölépítésében őt gátoló kezeket le nem veri, össze nem törli! Egy nemzetet semmi borzalmival a forradalomnak megölnei nem lehet; a nemzet csak meghalhat! Isten őrizze hazánkat a szörnyű haláltól.

A kávéinkat elfogyasztva, az öreg ur azzal bocsátott el a város nevezetességei megsejmlésére, hogy este 9 órára theáznai hozzá visszamegyünk.

Visszamentünk. Az öreg ur asztala mellett ült s Kelemen Lajos pohárköszöntőjében használt eme szavakra emlékezvén: „félistenek”: fel-tárta az előtte fekvő nagy kézirat füzetet, s azt mondja: „a félistenek kifejezést én használtam legelőször, a mi szabadságharcunkban elhunalt hősekre 1852-ben egy Londonban tartott beszédemben.” És itt 9—10 óra között, lámpafény nélkül, szemüveg használata nélkül olvasta fel beszédének ide vonatkozó szép részletét.

Az idő kellemes társalgásban gyorsan röpt; 11 óra volt, midőn Ráday Pál ref. lelkész fölállva, Kossuth elé lépett és a következő bucsu-beszédet és záró imát mondta:

„Kormányzó Ur! Sepsiszentgyörgy város nevében jöttünk, hogy nemcsak a mi városunk diszpolgárai sorában, de magyar nemzetünk minden ma élő fiai között is a legnagyobbak — kormányzó urak — ki nemzetünk ezer éves történelmének utolsó századában, mint a szabadságért lelkesedni tudó népek rokonszenvét és tiszteletét, nemcsak önmaga, de annyi önfeláldozással szeretett magyar népe számára is meghódítva, az események sorából minden időkre kitörülhetlenül, biztos kézzel irta föl a halhatatlanságot — átadva diszpolgári oklevelét — jöttünk, hogy a mi határtalan tiszteletünknek, hódolatunknak, szíveinkben iránta érzett és elpusztíthatatlan szeretetünk és örök hálának élő szavakban is kifejezést adjunk.

Küldetésünket, megbízatásunkat elvégezve, mielőtt küldöink nevében bucsura nyujtanók, ime! imára kucskoltan emeljük a népek és nemzetek sorsintéző Ur, Istenéhez kezeinket, áldást kérve: a nemes, szabad és független olasz nemzetre, ennek dicső királyára, kik kormányzó urak — a hontalan bujdosónak — ezen a földön békés otthonot adtak és biztosítottak. Szálljon Isten áldása a nemes olasz népre, annak dicső királyára és klasszikus szép hazájára!

Hadur! Magyarok Istené! Ki ezer év szenvedései, megpróbáltatásai és élet-halál harcaiban a te választott magyar népednek gondviselő Istené valál, s midőn az idő teljességében küldted, támasztottad, mint hajlan Izraelnek a te csilagaidat, tekiets igralkomom ezen a te öreg szolgádra, a mi magyar Simeonunkra, ki „a te busulásodnak poharát” fenéig üritette választott magyar néped szabadsága, függetlensége és jogegyenlőségének nagy és örök eszméiért, melyeken immár „a pokol kapui sem vehetnek diadalmat!”

Nagy dolog cselekvésére, mérhetetlen szenvedések és megpróbáltatások elhordozására „az időnek teljességében hívott, küldött szolgád” lelkének, munkában fáradhatatlan kezének ereje, Te voltál Úram eddig is! Ah Uram! A te öreg szolgádnak immár korával járó gyengeségében, életének utolsó perczéig, dicsőítsd meg a te erődöt!

Nyugodjék meg áldásod rajta és szálljon azokra a szerető szívekre, kiket, az apostol szavaival élve, „a mindeneket hívó, reménylő, tűrő, elfeledő és a szívből soha el nem foggyó szeretet” hívott, küldött és tart az ő környezetében, megosztani vele a hontalanság keserű kenyerét!

Fiad nevében kérünk, hallgass meg imánkban, Uram! Amen, amen, amen.

Ez ima alatt könyök tolultak az agg férfiú szemeibe és az amen után felemelve fejét, áldólag kiterjesztve kezeit így szólt:

„Ti megáldottatok engemet! Én is megáldalak titeket! Az én istenem áldása legyen rajtatok, küldöteken és az egész székely népen! Vigyék meg üdvözlémet, szívem egész szeretetét, háláját, jóra teremt székely testvéreiteknek! Legyen isten áldása a mi hazánkon! Amen!”

E perczek leirhatatlanok! Többet nem szóltunk, csak oda borultunk a felénk nyujtott kézre és bucsucsókjainkkal halmoztuk el azt az áldó kezet, mi alatt a balkéz szeretettel nyugodott egyikünknek álla, másikunknak a fején. Ez is véget ért. Az előttem felé mentünk, sirva, zokogva, azzal a tudattal szívünkben, hogy a Szent férfit többé soha, soha nem fogjuk látni. Az ajtóig kísért bennünket és némán szemlélte, míg nővére Rutkayné utól is elbucsuozott. Aztán meg egyszer áldólag terjesztvén felénk kezeit, bánatos mosoly-

lyal arcán megfordult, asztala mellé leült, két orczáját tenyereibe temetve, lekönnykölt íróasztalára, s mi ezt a bus képet hoztuk el szemükreink által lelkünkre fényképezve. Áldott, áldott legyen az isten, ki ezt nekem és társaimnak látni, átéltni engedte!

Sepsi-Szentgyörgy, 1893. márcz. 31-én.

Révay Pál,
ref. lelkész.

Tűzoltók mulatsága.

K.-Vásárhely, 1893. ápril 4.

A husvéti piros tojás nem maradt el, a polgárság tömeges partifogása nemcsak szellemi, hanem anyagi sikert is biztosított és hozott tűzoltóinknak. A tanácsház díszterme zsufoltság megtelt közönséggel.

Azt hiszem, hogy míg egyfelől a partifogók igyekeztek tömeges megjelenésükkel az ügy iránti meleg érdeklődésüknek kifejezést adni, addig másfelől a derék rendező bizottság is mindent elkövetett, hogy a megjelentek jól mulassanak. A változatos műsort a tűzoltó zenekar nyitotta és zárta be csinosan és korrekten előadott zenemű darabokkal.

Dobay János rendőrkapitány ur felolvasását lapunk jövő számában közöljük.

Makkay Dániel ref. és Szabó Antal róm. kath. helybeli kántorok ének-duett-je, nemcsak a dallam szépségében, szövegében, hanem a művészi előadásban is pompázott. Lelkesült éljenezés és újrázás kísérté előadásukat s így szerencsések lehettünk egy új duett-ben, mit az előadók együtt kombináltak, gyönyörködhetni.

Selyei Tóth Albert ur monologja a régi jó hírnévhez méltó volt. Ugy az előadás technikai, mint művészi kivitele sok élvezetet nyújtott közönségünknek s nem késtek érte a zugó tapsok és viharos élejek.

Az ev. ref. egyházi dalárda hova-tovább több tért hódít, tagjainak összetartása, a tanulónál és előadásoknál tanusított figyelme eredményezi azon szép sikert és elismerést, melyet közreműködése alkalmával arat. Vajha tanulónak töle a más testületek tagjai is és ne csak saját hasznukért, hanem a város jövő felvirágzásáért igyekeznének minél többet és minél lelkesültebben tenni. A derék vezető Makkay Dániel és az egyes tagok ugy a dal-, mint a zenekarban méltók az elismerésre. E város 4754 lakosából még többen is vehetnének részt a közművelődési, közbiztonsági munkákban, de úgy látszik, nincs mindenik még azon szellemi magaslatra emelkedve, hogy nem csak magáért, hanem városáért is kell tenni valamit. Ha azt akarjuk, hogy városunk régi jó hírneve, a mult dicsősége alább ne szálljon, megketőztetett erővel kell munkálnunk a műveltség terjesztésén, a közjó előmozdításán.

A műsor után a táncz vette kezdetét, melyben városunk ifju polgársága, serdülnő, szép leányai, ifju asszonyai kiválóan virradtig nem fáradtak ki.

A rendező bizottság az egyet segédtsíztjeiből, szakasz parancsnokaiból állott, kik csinos egyenruházatban, kifogástalan előzékenységgel teljesítették feladatukat.

Méltók volnának, hogy névszerint megdicsérjem és felemlítsem őket, de ismert szerénységüket ezzel sérteni nem akarom, mert tudom, hogy nem a dicsőisért, hanem az ügy iránt mindig tanusított meleg szeretetért teljesítették oly buzgón és kitartással feladatukat. Éljenek soká, jó példájuk találjon mentől több követőre.

Az estélyt megtisztelte jelenlétével megyénk köztisztvisletben álló alispánja, tekintetes Tompa Miklós alispán ur is s főparancsnok Kovács Dániel és Szabó Dénes szertáros, gazdasági tanácsos és Dobay János ur társaságában élvezettel hallgatta végig a műsort és pár órát nézte a kedélyes mulatságot.

Fogadja polgárságunk elismerését a nem remélt kitüntetésért. Jancsó Dénes timár ipartestületi elnök, mint régi partifogója a tűzoltóegyletnek, a közreműködőket néhány liter speciális borral tisztelte meg.

A kedélyes mulatság szépen jövedelmezett az egyletnek is.

Nem zárhatnám be tudósításom méltóbb kíváncsággal annál, hogy a derék egyesület és annak minden partifogója a város javára sokáig éljen és virágozzék.

Honfi.

Különfélek.

— **Feltámadás ünnepét** fényesen ülték meg ünnep szombatján délután a róm. kath. templomban. Az ünnepélynek kiváló fényt adott a kivonult honvéd díszszázad, melynek kiválóan ügyes magatartása magas fogalmakat kelt honvédekünk képzeletéről. A vallásos ünnepélyben felekezeti különbség nélkül rendkívül sokan vettek részt.

— **Halálozás.** K.-Martonfalvi Kovács István ügyvéd, nyugalmazott k.-vásárhelyi kir. járásbíró, háromszéki volt táblabíró, 1848—49 iki honvéd hadbíró százados, a kézdi év. ref. egyházmegye gondnoka életének 73-ik évében folyó hó ápril 4-én reggel 8 órakor szívzselhűdés következtében meghalt. Benne a mult idők egy tiszteletre méltó alakja szállt sirba. Mint bíró képességével és szorgalmával s mint ember szeretetre méltó modorával mindig kiérdemelte az általános tiszteletet s nyugalmazása óta igazi magyaros vendégszerető háza a vidék intelligenciájának központja volt. Halálát széles körű rokonság s köztük Dénes Lajos kfr. közigazgató siratják. Áldás és béke poraira!

— **Baleset.** Mult kedden délután egy társaság rándul ki Szarazpatakra szalonka vadászni. A kirándulók között volt: Gábor Péter főszolgabíró, Fritsch honvéd ezredorvos és dr. Antal Mihály megyei főorvos. A két előbbi ur egy fogaton utazott. Visszajövet a lovak egy kutyától megijedve, a szekeret elragadták s örült vágatással haladtak az uton. A kocsis és a bennülők hiában igyekeztek a megvadult lovakat megfékezni s előbb Fritsch orvos s később Gábor főszolgabíró kénytelenek voltak a kocsiából kiugorni. Esésük oly szerencsés volt, hogy kisebb horzsoláson kívül egyik urnak sem lett nagyobb baja. A megvadult lovak tovább ragadták a szekeret s csak Kézdi-Vásárhelyt sikerült őket megfogni.

— **Időjárásunk** végre kezd tavaszias lenni. Első ünnepen ismét a Nemere fűt s az eltett téli kabátokat már-már vissza kívántuk, de már második ünnep pompás napfényrel köszöntött be. A tavasz enyhe levegője erősen olvasztja a hegyek havát, már a közelebb fekvő napos hegyoldalakról elolvadt s csak még a magasabb pontok vannak hóval borítva. A tavaszi szántást e héten már csaknem mindenütt meg lehet kezdeni.

— **Rendőrség köréből.** Ősi szokás minálunk, hogy a husvéti szent ünnep alatt nemcsak a hölgyeket öntözi meg az ifjuság, hanem sokan torkukat is s az ebből származó felhevült kedély állapot a rendőri regulák áthágására vezet nem egyet. Ennek köszönhető, hogy a rendőri fogházak teljesen megteltek az ünnep alatt olyanokkal, kik a kereszténység e jeles ünnepén ama pogány istenségnek Bakhusnak hozának áldozatot.

— **Gyilkosság.** Folyó hó 2-án éjjel 11 és 12 óra között altorjai Gothár István szabólegényt Altorján a fő uton agyonverve találták. A kézdivásárhelyi csendőr járőr az esetről értesülvén, a nyomozatot még azon éjjel megindította s erősgyanu alatt Bussziok András és Bimbó Miklós paraszt legényeket letartóztatta, kik tettüket beismerték. Régi gyűlölség vezette őket véres tettük elkövetésében. Tettesek már a törvényszék börtönében várják büntetésüket. Rendőrségünk ez ügyben is dicsőretre méltó buzgóságot fejtett ki.

— **Öngyilkosság.** Brassóból veszszük egy Pohisch nevű cs. és kir. őrnagy öngyilkosságának hírét, mely végrehajtási módjával erősen emlékeztet a regényes ó korra. A őrnagy, ki jeles katona, de nagyon excentrikus ember volt — háború esetére egy népfelkelő ezredhez osztott be mint ezred parancsnok és ebben ő mellőzést látott. Folyamodott is ellene, de a felsőbb katonai hatóság által kérése visszautasított. Ez az önértékes katonát annyira elkészerítette, hogy spartai elhatározással saját kardjába dült. A kard egész markolatáig végig ment testén. A szerencsétlen embert mult pénteken temették el óriás részvét mellett.

— **Az új bronzpénz és a négykrajczárosok.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a következő rendeletet adta ki a koronaértékre szóló bronzérték forgalomba hozatala és az o. é. négykrajczáros rézváltópénz bevonása tárgyában:

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. és kir. pénzügyminiszterével létrejött megegyezés alapján a m. kir. állampénztárak a korona értékre szóló bronzérmeket, t. i. kétfilléreseket és egyfilléreseket forgalomba hozatalát, f. évi április 1-én kezdik meg. A magyar és ausztriai veretű bronzérmek a törvény értelmében névértékükben és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknek a kétfillérest egy s az egyfillérest fél ausztriai értékű krajczárral számítva, fogadandók el. Senki sinos azonban kötelezve bronzérmeket 100 fillérösszeget tul fizetésképp elfogadni. Az állam és egyéb közpénztárak bronzérmeket 5 osztrák értékű forint, illetőleg 10 koronáig terjedő összegekben fizetésképp elfogadni tartoznak. A m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, nemkülönben a váltópénztári teendőikkel megbízott debreczeni, eszéki, fumei, győri, kassai, kolozsvári, nagyszombati, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok bronzérmeket minden összegben elfogadnak más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett. A koronaértékre szóló bronzérmek kiadásának arányában a m. kir. állami pénztárak a 4 krajczáros o. é. rézváltópénzt be fogják vonni, a be nem vont 4 kros o. é. rézváltópénz eddigi törvényes forgalmát megtartja.

— **A bolgár fejedelem násza.** Ferdinánd bolgár fejedelem esküvőjén Grekov külügyminiszter hivatalosan jelen lesz. De hogy Sztambulban is jelen lesz-e, nem valószínű. Az esküvőt 4—5 napra elhalasztották. Azon az ajándékon kívül, melylyel a bolgár nők fognak a fejedelem menyasszonyának kedveskedni, a bolgár kormány is nyújt neki át ajándékot. A hölgyek ajándékának megvételére szükséges pénzt egy hölgybizottság gyűjti, a melynek élén Sztambulov neje van. A gyűjtést az egész országban megindították. Minthogy azonban az idő már igen rövid s a bizottságnak már most tudnia kell, hogy mekkora összegre számíthat, a minisztérium beleegyezésével elhatározták, hogy valamenyui állami alkalmazott egy havi fizetésének 5 százalékát tartozik erre a célra átadni. Ily módon mintegy 200 000 frankot fog gyűjteni a bizottság.

— **A Pallas Nagy Lexikonának** füzetes vállalatából megjelent a 18. és a 19. füzet, melyek az Arisztokrácia — Artéri osztályozás, illetve Arteriotomia — Aspremont-ig terjedő cikkeket ölelik fel. E jeles vállalatnak 18. füzetében 2 képmellékletet (Azsia hegyrajzi térképét és a teljes árbócozatu hajónak képét a hozzávaló igen tanulságos és figyelembe veendő jelmagyarázatával), és 22 szövegábrát, a 19. füzetében 3 képmellékletet (Ausztriai népfajok, az ázsiai fölfedezések térképe és árbócozatok) és 9 szövegábrát találunk. A nagyobb cikkekből kiemelendők az Arisztokrácia, Armentesítés, Árnyékszékrendszer, Árpád, Árvamegye és Árvizjelzésről szólók, melyeket a leghivatottabb hazai erők dolgoztak fel. A Pallas Nagy Lexikonának füzetes vállalat 240, három négy ives füzetben jelenik meg (hetenkint egy füzet), s egy füzet ára 30 kr. Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, továbbá a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság, IV., Kecskeméti-utca 6. sz.

Hirdetések.

Nyersselyem Bastruhákra alkalmas kelméket öltönyünként 10 frt frt 50 krért és jobb fajtájukat is — valamint fekete, fehér és színes selyemkelméket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockázott, csikozott, mintázott és damaszott stb. minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállit, posta és vámmmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

